

Izhaja vsako sredo in petek zjutraj.
 Štane za celo leto 15 L.
 » pol leta 8 »
 » četrt leta 4 »
 Za inozemstvo celo leto lir 40.
 Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
 Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 52

V Gorici, v sredo 6. julija 1927

Leto X.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. — List izdaja konsorcij »Gor. Straža«. — Tisk Katoliška tiskarna v Gorici, Rivva Piazzetta št. 18.
 Uprava in uredništvo: ulica Mameli št. 5. (prej Scuole).
 Telef. int. št. 308.

In spet gorijo kresovi!

In spet gorijo kresovi! Kakor go-reči plameni iz slovenskega narodnega srca švigajo na gorah proti nebu v čast apostoloma, junakoma, svetnikoma Slovanov — svetemu Cirilu, svetemu Metodu.

Tisoč in sto let je letos preteklo, kar se je rodil v grškem mestu Solunu Ciril. Slovanski narodi: Čehi in Slovaki, Ukrajinci, Bolgari, Srbi, Hrvatje, Slovenci in tudi verni Rusi slavijo te dni njegov spomin. Zakaj kateri narod bi pozabil na moža, ki sta ga zdramila iz smrti v življenje, ki sta mu prinesla najvišjo resnico, največji zaklad: vero in ž njo srčno kulturo? Zato plapolajo na ta večer kresovi širom slovanskih dežel. Dvesto milijonov ljudi dviga te dni svoj pogled v ta dva velikana vere in slovanske pravde. Nad boji, temo in bežnimi poplavami vsakdanjosti stojita orjaški postavi naših apostolov na obzorju, držeč v levici slovansko svetopisno pismo, v desnici križ.

Zakaj sta sveta brata zamogla pridobiti srca slovanskih ljudstev za katoliško vero? Kako to, da se je njuno delo spremenilo v zmagoslavni pohod krščanstva po slovanskih deželah?

Ciril in Metod sta bila Grka, tujca na slovanski zemlji. Prvi je bil učenjak, drugi pa prefekt, visok političen uradnik. Ko pa sta se, oba duhovna, odločila, da poneseja luč krščanstva med paganske Slovane, sta zasnovala velikanski načrt: Z materino besedo, s slovansko govorico, s slovanskim pismom sta hotela osvojiti slovanska srca. Še več! Staroslovanski jezik sta povzdignila do častit bogoslužnega jezika Cerkve. In trumoma so se Slovani zbirali okrog apostolov, ki sta spoštovala in povzdigovala slovanski jezik, in slovansko narodnost. Postalata sta na ta način najodličnejša učitelja krščanske vere med slovanskimi ljudstvi, obenem pa tudi najzaslužnejša kladivarja njihove kulture.

Tudi mi goriški Slovenci praznujemo spomin na sveta brata. Praznujemo ga brez šuma in sijaja s toplom mislijo v srcu in iskreno prošnjo na ustnih. Na svojih poteh v Rim, ki so ju vodile preko naše dežele, sta blagovestnika posvetila tudi naše kraje in z razširjenjem nauka Resnice med našimi slovanskimi sosedi sta istega brezdvomno utrdila tudi med našimi predniki. Spomin na nju je zato med nami svet in ogrevajoč. S toplom besedo v srcu se jima zahvaljujemo za veliko blagodat, ki sta nam jo prinesla. Obenem hiti k njima pa tudi naša iskrena molitev:

Sveta brata, apostola naša, ohranite v našem rodu ono globoko, životvorno vero, ki sta jo s tako gorečo požrtvovalnostjo oznanjevala pred več kot tisoč leti med našimi dedi. Trdne vere v Boga, njegovo resnico in pravico nam je treba v teh razruvanih, sebičnih dnevih!

Sveta brata, blagovestnika slovanska, dajta nam moči, da bomo ohranili ono materino besedo, v kateri sta vidva širila sv. evangelij. Spomin na vaju naj nam narekuje sveto dolžnost, da moramo vedno in povsod spoštovati materino govorico. Saj sta se tej dolžnosti vklonila celò vidva, moža velikana,

ki sta prinesla slovanskim narodom božjo besedo v njihovem slovanskem jeziku in jim pisala knji-

Kaj se godi po svetu?

Nov polet preko Atlantskega oceana.

Kakor smo zadnjič kratko javili je dne 29. m. m. odletel znani ameriški letalec Byrd s tremi spremljevalci na letalu »Amerika« iz Nju Yorka proti Parizu. Polet sicer ni docela uspel, vendar je Byrd dosegel evropsko celino in tako zmagal mogočni nepregledni Atlantik. Kakor rečemo polet ni uspel v vseh podrobnostih, kajti drzni letalci so bili prisiljeni, da so se spustili ob francoskem obrežju na odprto morje, potem ko so vsled viharja, dežja in megle zgrešili nad pariško pokrajino smer ter radi neprodne teme niso mogli pristati na kakem varnem letališču. Neprostovaljni in zelo nevarni zaključek poleta se je izvršil dne 1. julija ob 5. uri 40 min. zjutraj na morju 200 m od obrežja v bližini malega mesta Ver sur Mer v pokrajini Calvados, ki leži okrog 200 km zapadno od Pariza.

Drzni letalci so ostali skoro docela nepoškodovani, letalo je pa vtrpelo znatno škodo. Nekatera poročila pravijo, da je naravnost vničeno, druga pa trde, da bo v osmih dneh že zopet popravljeno. Letalci so se rešili na suho s plavanjem in s pomočjo dveh malih čolničev iz kavčuka, ki so ju imeli na krovu. S tema čolničema so spravili na suho tudi aparate, papirje in ameriško zastavo. Ko so prihiteli ljudje letalcem na pomoč, so jih našli zelo utrujene. Byrd se je za hip celo onesvestil.

V začetku vse dobro.

Odhod »Amerike« iz Nju Yorka se je izvršil gladko in tudi prvi del poleta ob vzhodni ameriški obali je bil prav miren. Byrd je večkrat brezzično poročal s svojega letala o ugodnem poteku poleta in o dobrem razpoloženju na krovu. Ko je letel preko Neufundlanda, najvzhodnejša točka Amerike, je sporočil, da mu nagaja gosta megla in da pihajo precej ostri nasprotni vetrovi. Vendar je bila pot tudi preko oceana razmeroma mirna in srečna. »Amerika« je letela zelo visoko in niso pogumni letalci prvih 19 ur videli ne zemlje, ne morja in tudi nobene ladje ne. Neprilike so se pričele šele po prilično 40. urah, ko se je letalo že približalo francoski obali v bližini mesta Brest.

6 groznih ur.

Byrd pripoveduje: Ko smo se približali mestu Brest je začela za nas noč groze. Pokvaril se nam je kompas in brez prave smeri smo blodili po neprodni temi nebesnega svoda. Zdi se mi, da smo napravili v temi polkrog. Če hočemo govoriti resnico, moramo priznati, da smo se smatrali za zgubljene. V globoki temi in s pokvarjenim kompasom je plula »Amerika« preko temne zemlje. Opaziti ni bilo mogoče ničesar, kar bi pričalo o življenju. Enakomerno udarjanje hudega naliva na stene kabine je bil edini šum, katerega smo slišali. Zdi

ge v njih materinščini! Sveta brata, varujta nas!

Žarka je naša ljubezen do naših svetnikov apostolov kakor plamen teči kresovi in nepogasna je, kakor vsakoletni kresovi.

se mi, da smo se v teh šestih urah dvakrat približali Parizu, toda težki oblaki so nam zagrnili vsak izgled. Po dveh urah blodnji smo vedeli, da smo zgrešili Pariz. Ker je bil pa kompas v neredu, nismo mogli ugotoviti, če smo leteli preko Pariza ali če plovemo nazaj. Benzina smo imeli še za 450 km, toda kje naj se vožnja konča? Nobene luči, nobene smeri, nobene možnosti pristati? Vihar, dež, noč — tak je bil položaj. Ob 1. uri zjutraj smo zadnjikrat brzojavili v svet: »Zgubljeni smo.« Naenkrat smo videli globoko pod sabo razburkano morje. Zapustili smo suho zemljo prilično zopet tam, kjer smo jo bili pred petimi urami dosegli. Premišljevali smo, kaj naj storimo. Najbolj je še kazalo spustiti se na morje. Življenje smo sicer s tem tudi stavili na kocko, toda življenje je bilo že itak samo še drzen poskus. Tedaj na valove! Ko se je »Amerika« zarila v valove, nas je pretreslo, da so nam šklepetali vsi zobje. Noville, Acosta in Baleten (Byrdovi spremljevalci) so pri tem oglasili. Moj polet na severni tečaj ni bil niti oddaleč tako nevaren, tako strašen, tako brezupen kakor grozna nočna blodnja.

Veselje nad rešitvijo.

Vest o rešitvi pogumnih letalcev se je bliskovito razširila po vsem svetu. Saj je vendar na milijone ljudi z razdraženo nestrpnostjo nasledovalo potek poleta in se potem v zadnjih urah z mučno vznemirjenostjo balo za usodo zračnih junakov. Mestece Ver sur Mer je bilo takoj pokoncu, ko je doznalo, kaj se je dogodilo v njegovi bližini. Najuglednejši meščani so se trudili, da bi nudili zmučenim letalcem prva okrepčila. Komaj so se pa ti nekoliko odpočili in oddahnili, že so začele vreti v Ver neštevilne množice od blizu in daleč, da vidijo in pozdravijo neustrašne borce za novo razdobje v človeški zgodovini.

Dne 2. t. m. so odpotovali Byrd in njegovi spremljevalci v Pariz, kjer so bili svečano sprejeti. Temu sprejemu in tej slavnosti so sledile in bodo sledile še druge, njih vrsta je nepregledna in ne kaže, da bi se mi podrobneje z njimi bavili. Sličijo pač onim, ki so jih doživeli in jih še doživljajo Lindberg, Chamberlin, de Pinedo in drugi zmagovalci časa in daljav. Naj samo podčrtamo mnenje, da vsebuje ta množična napetost, s katero spremljajo vsi narodi uspehe modernega zrakoplovstva, veliko slutnjo, da se nam utira nova doba sožitja med ljudstvi na zemeljski obli.

V čem je Byrd prekosil svoje predhodnike.

Lindberg je preletel neizmerno morskou puščavo, ki loči Ameriko od Evrope, sam samcat, brez vsakega stika z ostalim svetom. Chamberlin je zmagal skoro isto pot že z enim spremljevalcem. Byrd je pa

imel zraven sebe še tri tovariše in je bil njegov polet bolj skrbno pripravljeno kot poleta njegovih predhodnikov. Njegova ekspedicija je ne izpričuje več samo neupogljive volje in silnega junaštva, temveč gre globlje: dokazati hoče že možnost zračnih potovanj na tej nevarni poti. Byrd je imel na svojem krovu brezzično radio-postajo, po kateri je bil v neprestani zvezi z zemljo, od katere je lahko dobival tudi poročila o vremenskih razmerah pred njim. Na ta način naj bi se omogočila večja varnost potovanja. Tudi je imel Byrd na krovu večjo množico ameriške pošte in se more njegov polet smatrati za prvi poskus zračne pošte med obema zemeljskima polovicama. V kratkem času nekaj tednov torej velik napredek. Z gotovostjo smemo zato računati, da se bo drznim pionirjem modernega zrakoplovstva posrečilo odpraviti še mnogo zdaj grozečih ovir in vsaj do največje verjetnosti premagati tudi razdivjane naravne sile.

69 dni — 2 dni.

69 dni je rabil Krištof Kolumb, da je prispel iz Evrope v Ameriko. Skoro štiri stoletja in pol pozneje rabimo za isto pot, sicer v nasprotni smeri, dva dni. 69 dnevov proti 2: niz stoletji, ki veže to razdobje, priča, da kljub vsem neprilikam svet napreduje, da človeški duh zmaga nad mrtvo tvarino.

Okno v svet.

Spor med Jugoslavijo in Albanijo poravnan.

Po posredovanju velesil je bil dne 2. t. m. spor med Jugoslavijo in Albanijo končno poravnan. Albanija je ta dan izpustila na svobodo jugoslovanskega konzularnega uradnika Gjuraškoviča, Jugoslavija je pa odtegnila ostri protest, ki ga je vložila pri albanski vladi ob priliki aretacije omenjenega uradnika. Upanje je, da bodo med obema državama pretrgane diplomatske zveze kmalu zopet vpostavljene.

Neutešljiva hrepenenja...

Na Dunaju je naročila cesarica Zita ob priliki godu sina Otona v cerkvi oo. kapucinov, kjer je grobnica Habsburžanov, sv. mašo. Maše so se udeležili številni aristokrati, generali, razni nekdanji dostojanstveniki in člani dunajske monarhiistične zveze. Po maši so vzklikali vsi vzhiceni: Živijo Zita, živijo Oto!

Dr. Korošec kandidira v Ljubljani.

Volivni boj v Jugoslaviji se vedno bolj razpleta in razvema. Srbske stranke so postavile že mnogo kandidatov. V Sloveniji je kot prva proglašena kandidatura drja Korošca. Zadnji četrtek so namreč zastupniki Slov. ljudske stranke v Ljubljani proglasili drja Korošca za svojega kandidata v slovanski prestolici. Njegov namestnik je glavni urednik »Slovenca« France Terseglav.

Nazadovanje konservativcev na Angleškem.

Pri vseh nadomestnih volitvah, ki so se vršile v Angliji od l. 1924., ko je nastopila konservativna vlada, je konservativna stranka stalno nazadovala. Zato se konservativci boje novih volitev. Usoda jih bo pa vseeno doletela.

